

ΔΙΑ ΤΟ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΤΟΥ ΔΙΗΓΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΥ

A
ΚΟΥΣΑΤΕ, κύριοι, σᾶς παρακαλῶ!» ἔλεγεν ἐπιτακτικῶς ὁ ποιητὴς Δημάδης. «Γιὰ νὰ λυθῇ αὐτὸ τὸ
ζῆτημα καὶ κάτι νὰ καταλάβουμε, πρέπει νὰ μιλήσῃ μονάχα ο γιατρός. Μὴ φωνάζετε ἔτσι ὅλοι δὲν ἐρ-
χόμαστε εἰς καμμίαν συνεννόσιν.

— Πρὸ πάντων νὰ μὴ συγχύζετε, κύριε Δημάδη, τὰ μεταφυσικὰ μὲ τὰ ἐπιστημονικὰ ζητήματα πα-
γετῆρος δικηγόρος Ἀκρίτας, δλίγον δημοσιογράφος. αὐτὸ σῆμερον εἶνε ἀπαραίτητον διὰ κάθε θε-
τικὴν ἔρευναν.

— Ήμεῖς ἔχετάζομεν τὸ σῶμα ἐπρόθθεσεν δι μηχανικὸς Λώκος, δλίγον ζωγράφος. «τὶ καὶ πῶς ή ψυχὴ
αἱ τὸ ἔχετάσιν, ἀν θέλουν καὶ μποροῦν, οἱ θεόλογοι.

— Σποτός εἶπαν οἱ ἄλλοι ἐν χορῷ καὶ ἔκαμαν ἡσυχίαν, διὰ νὰ ὀμιλήσῃ ὁ ιατρός Μύρας, ὁ οἰκοδεσπότης.
Εἰς τὸ σπουδαστήριόν του ἐγίνετο ἡ θορυβώδης συναναστροφή. Καθ' ἑκάστην σχεδὸν ἐσπέραν εἰς αὐτὴν, τὴν
μᾶλλον φιλόξενον καὶ φιλόμουσον οἰκιαν τοῦ Πειραιῶς, εἰς τὸν εὐρὺν θάλαμον μὲ τὴν μακρὰν τράπεζαν εἰς τὴν καλὴν
βιβλιοθήκην, συνηθροίζετο διὰς φίλων στενῶν, ὥσπειτοπολὺ εἷς ἀνθρώπων τῶν γραμμάτων ἡ μᾶλλον ἐρασιτεχνῶν,
ὅπως εἶνε οἱ περισσότεροι σῆμερον ἐν Ἐλλάδι, οἵτινες μετὰ τοὺς ἡμερισίους μόχους τοῦ βιοποιοτικοῦ καὶ παρὰ
κλίσιν ἐπαγγέλματος, ἔζητον κατόπιν δλίγον ἀναψυχὴν εἰς τὰς φιλολογικὰς καὶ καλλιτεχνικὰς αὐτὰς ἐσπερίδας.
Πολλοὶ διέμενον ἐν Ἀθήναις· κατήρχοντο δὲ εἰς Πειραιᾶ μὲ τὸ τραῖνον τῆς 8ης διὰ νὰ ἀνέλθωσι μὲ τὸ τραῖνον τῆς
12ης. Μεταξὺ αὐτῶν διεκρίνοντο δι υπουργικὸς ὑπάλληλος Ἐμπεδοκλῆς, μουσικὸς δοκιμώτας, καὶ διηγηματογρά-
φος Δεγᾶς, — δλίγον τι νομικός — γλυκὺς μελαγχοριός νέος, μὲ ἀνυψωμένην κόμην καὶ λεπτὸν μάυρον μύστακα,
κομψὸς ὅπως τὸ ὑψός του. ἀγαπῶν νὰ μένῃ ὅρθιος καὶ ὥσπειτοπολὺ νὰ σιωπᾷ.

‘Απόψε, ποῦ ἔβαλαν ὅλοι τὰς φωνάς, ἐπρόκειτο περὶ συναλλαγῆς τῶν ὑλῶν. Ἀπὸ τὴν ποίησιν ἐπεδαν εἰς τὴν φυ-
σιολογίαν καὶ ἀπὸ τὴν φυσιολογίαν εἰς τὴν μεταφυσικήν. Κατ' ἀρχὰς δι Ακρίτας ἀνέφερε τὸν Σαίκστηρο ποῦ ὄμιλεῖ
κάπου περὶ τέφρας τοῦ Καίσαρος· δι Μύρας ἐπέφερεν ἀμέσως ὅτι ή αἰωνία καὶ ποικίλη αὐτὴ κυκλοφορία τῶν μορίων
τῆς Ὂλης εἶνε νόμος τῆς ζωῆς· δι Εμπεδοκλῆς ἐνεθυμήθη τὸν Moleschott καὶ ὄμιλοιν ἀκροβιγώς περὶ τῆς ἀνακαι-
νίσεως τοῦ ἀνθρώπινου σώματος· δι δι Μύρας ἦρχισε κατόπιν νάναπτύσση τὸ ζῆτημα μὲ λεπτομερεῖας καὶ παραδει-
γμάτων. Εὔρισκετο δι τελευταῖος εἰς τὸ σημεῖον νάποδείξῃ ὅτι τὸ σῶμά μας ἀνακαινίζεται καθολοκληρίαν εἰς διάστημα
δλίγον ἡμερῶν, δταν ἐπῆδην εἰς τὸ μέσον ἡ φίλερις μεταφυσική, διὰ μιᾶς ἐρωτήσεως τοῦ ποιητοῦ Δημάδη· Τι γίνε-
ται ή ψυχὴ εἰς αὐτὴν τὴν μεταβολήν; Πῶς παραμένει ή ἐνότης τοῦ ἐγώ, ἀφ' οὗ τὰ μόρια τοῦ σώματος ἀντικατεστά-
θησαν τοσάκις; Αποδεικνύει αὐτὸ τὴν ἀνυπαρξίαν ή τὴν ὑπαρξίαν μιᾶς ἀλλού καὶ ἀνεξαρτήτου ψυχῆς; Καὶ διεσταυ-
ροῦντο αἱ ἐρωτήσεις, καὶ συνεκρούντο αἱ ἀποκρίσεις καὶ ἀντήχουν οἱ παραδογισμοὶ ἀνευ τάξεως καὶ σειρᾶς, μέχρις
οὗ ἐπενέδη δι Ιδιος Δημάδης καὶ ἐγένετο ἡσυχία διὰ νὰ ὀμιλήσῃ, καθὼς εἶπε, μονάχα δι γιατρός.

«Ἐγώ, κύριοι,— ἐπέφερεν ὡς ἐν ἐπιλόγῳ, ἀφοῦ ὄμιλος πάλιν διὰ μακρῶν δ. κ. Μύρας,— σᾶς ἀναφέρω ἀπλῶς· τὶ¹
ἀποδεικνύει ή φυσιολογία. Η ζωὴ ἐνδὲ δργανισμὸν δὲν εἶνε ἄλλο, π τὸ νὰ προιδέχεται νέα πάντοτε μόρια, νὰ τ' ἀ-
φομοῖ καὶ νὰ ἔκκρινῃ τὰ παλαιά. Οταν λειψη σύτη ή ἀντικατάστασις, αὐτὴ ή ζωηρὰ συναλλαγὴ, ἐπέρχεται τὸ
γῆρας βαθμοδὸν καὶ δι θάνατος. Αλλοτε ἐπίστευον ὅτι μόδις εἰς διάστημα ἐπτὰ ἐτῶν ἀνακαινίζεται τὸ ἀνθρώπινον σῶ-
μα· κατόπιν ἡλάττωσαν τὸν ἀπαιτούμενον χρόνον εἰς ἐτοῖς· ἀλλὰ σῆμερον δι Moleschott καὶ δi Liebig παραδέσσονται
τὴν πλήρη ἀνακαινίσιν εἰς διάστημα δχι μακρότερον τῶν 25 ἡμερῶν· ἐσχάτως μάλιστα εἶπεν ὅτι ἀρκοῦν καὶ δύο μο-
νον ἐδδομάδες... Οπωδήποτε δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι ὑλικῶς ἐγώ σῆμερον είμαι μέχρι τοῦ ἐλαχίστου μορίου ἀλλος
παρὰ ἐκεῖνος ποῦ ἱμουν πρὸ ἐνδὲ μπνός. Πῶς τόρα πνευματικῶς ἐγώ μένω δι Ιδιος, δὲν ηξεύρω. Α γ νοοῦ μεν καὶ
ἄγνοισι μεν θὰ εἰπωμεν καὶ διὰ τοῦτο, δπως καὶ διὰ τόσα ἀλλα τῆς αὐτῆς φύσεως ζητήματα. Οι μεταφυσικοὶ καὶ
οἱ θεολόγοι ἔχουν προχείρους ἀπαντήσεις δι' ὅλα· ἀλλ' δι φυσιολόγος· εἶνε ύποχρεωμένος νὰ τηρῇ σιγήν. . . Τὸ κατ'
ἐμέ, κύριοι...»

— Γιὰ νὰ σου 'πῶ' διέκοψεν δ. κ. Εμπεδοκλῆς.

— Σιωπή! Βέφωναζεν ἀγρίως δ. Δημάδης· «δι γιατρός μιλεῖ ἀκόμα.

— Τὸ κατ' ἐμέ, κύριοι, δὲν ἔχω νὰ προσθέσω παρὰ μίαν μόνον παρατήρησιν, καὶ μάλιστα μὲ πολλὴν ἐπιφύλαξιν:
Εἰμποροῦμεν κάπως νὰ ἐπεξηγήσωμεν τὴν ἐνότητα, χωρὶς βέβαια νὰ θίξωμεν πρῶτα καὶ τελικὰ αἴτια, ἐὰν σκεψθῶ-
μεν ὅτι ή συναλλαγὴ αὐτὴ τῶν ὑλῶν γίνεται βαθὺαίσιαί τοις. Εκτὸς τούτου, ἔκαστον μόριον νέον, ἐκτὸς τοῦ ὅτι σ-
υν πηρετεῖ εἰς τὸν δργανισμὸν μὲ ἄλλο παλαιόν, ἔχει ἀφομοιωθῆ ἐντελῶς πρὸς αὐτὸν, πρὶν ἐκκριθῆ. Ο, τι λέγω
φαίνεται καθαρῶς πρὸ πάντων εἰς τὸ νέον εἰσερχόμενον δλν του τὴν σύστασιν, μέχρι τῶν εἰκόνων, μέχρι τῶν ἐντυπώσεων
τὰς δποίας κρατεῖ, οὕτως διστε δχι μόνον ἡ λογικὴ συσκευὴ νὰ μὴ παραβλάπτεται, ἀλλὰ καὶ αὐτὴ ή ἀνάμνησις τῆς
προτέρας ζωῆς, ἀν καὶ ἔξαρτωμένην τόδον ἐκ τῶν ὑλικῶν μορίων τοῦ ἐγκεφάλου, νὰ παραμένῃ κατὰ τὸ μᾶλλον ή
ηττον ἀναλλοιωτος. Τὸ ἐγώ λοιπὸν παραμένει τρόπον τινὰ ὡς ίδεα τὸ ἀνθρώπινον σῶμα δι Κλαυδίος Βερνάρδος παρο-
μοιάζει μὲ μαχαῖρι, ποῦ τοῦ ἡλλαξαν διαδοχικῶς καὶ βαθμιαίως 5—6 φοράς ἔως σῆμερον τὴν λεπίδα καὶ ἀλλας τόσας
τὴν λαδήν.

— Δηλαδή ;

— Δηλαδὴν ιδού. Τὸ δημερῶν μαχαιρί, ως πρός τὴν ὑλικὴν σύστασιν διαφέρει βέβαια ἐντελῶς τοῦ πρότινος χρόνου. Ἀλλὰ ὡς ιδέα, ως προσωπικότης, δός εἰπεῖν, ως ἄτομον τῆς σκευοθήκης μας μένει τὸ ίδιον — τὸ τάδε μαχαιρί, τὸ ὑπ' ἀριθμὸν 11 ὑποθέσατε, ἀριθμὸν τὸν ὅποιον δὲν ἐλείγαμεν νὰ χαράσσωμεν ἀλλ' ἐκάστης νέας λαβῆς. Τὸν ἀτομικότητα καὶ ἐδῶ σάζουν οἱ δύο λόγοι ποὺ σας ἀνέφερα: πρῶτον ἡ βαθμαία ἐναλλαγὴ καὶ δεύτερον ἡ ἐντελῆς ἀφομίωσις. Εἴναι πλλάξαμεν συγχρόνως λεπίδα καὶ λαβῆν — πρᾶγμα ἀδύνατον χωρίς νὰ πετάξωμεν ἐντελῶς τὸ πρώτον καὶ νὰ πάρωμεν ἄλλο νέον — ἡ ἐληφθυνοῦμεν τὸν ἀριθμὸν, τὸ μαχαιρίον δὲν δὰ πάτο τὸ ίδιον. Ἀλλὰ τόρα γίνεται μία ἀλυσίς, η σημερινὴ λεπίς συνυπηρετεῖ μὲ τὴν χθεσινὴν λαβῆν, η ὁποῖα συνυπηρέτησε μὲ τὴν προχθεσινὴν λεπίδα, η ὁποῖα συνυπηρέτησε μὲ τὴν ἀντιπροσθεσινὴν λαβῆν, καὶ οὕτω καθεξῆς μέχρι τῶν ἀρχικῶν.

— Τά, τὶ ώραιον παράδειγμα! ἀνέκρασε κριτῶν τὰς χεῖρας ὁ μηχανικὸς λώκος μὲ τόσην δρμῆν, ὥστε δὲν εἶρε μεγαλπέραν νὰ τὸν διακόψῃ ὁ Δημάδης. «Σταθῆτε νὰ φάς πῶ καὶ ἐγὼ ἔνα δᾶλο παράδειγμα, ποὺ μου πῆλθε... Νὰ, ο διδηρόδρομος Ἀθηνῶν Πειραιῶς τὸν ἀκουστα ποὺ σφύριζε πρὸ διλγου... Νομίζετε ὅτι η ὑπαρξίας του, η ζωὴ του, τὸ ἐγώ του, τὸ ἄτομόν του, η προσωπικότης του...»

— Φταιεὶ πειά» εἶπεν ο δικηγόρος Ἀκρίτας.

«Γιατὶ φταιεὶ; Τὸ νομικὸν του πρὸ σωπον ἀοιδὸν, διὰ νὰ μὴν μπορῆς νὰ μοῦ πῆς τίποτα, — νομίζετε, ἔλεγα, ὅτι ἐχαρτᾶται ἐκ τῆς βαθμαίας ἀντικαταστάσεως τῶν ὑλικῶν του... αὐτῶν;

— Τὶ αὐτῶν;

— Τῶν ὑλικῶν τῶν ἀπαρτισμάτων, τῶν μοριών του. Αἱ; «Οχι βέβαια. Εγώ νομίζω ὅτι εἰμπορεῖ νάντικατασταθοῦν οἱ ὑπάλληλοι του δλοι, ἀπὸ τοῦ Διευθυντοῦ μέχρι τοῦ φύλακος, βαθμοδὸν πάντοτε αἱ μηχαναὶ του, τὰ βαγόνια του, αἱ σιδηραὶ του ράβδοι, αὐτὴν ἡ ρυμοτομία του ἀκόμη, δλα ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους καὶ πολλάκις, καὶ ἐν τούτοις ὁ διδηρόδρομος Ἀθηνῶν — Πειραιῶ, νὰ παραμένῃ ὡς ιδέα, δπως τὸ μαχαιρί, δπως ὁ ἀνθρωπὸς καὶ...»

«Θ διηγηματογράφος» Δεγᾶς, η ὁποῖος κατὰ τὴν συνήθειάν του ἱκουεν δρθιος, σκεπτικὸς, διασκελίζων τὸ δωμάτιον καὶ σταματῶν πρὸ τῶν βιβλιοθηκῶν διὰ νάναγινωσκη τὰς ράχεις τῶν βιβλίων, ἐπλοσιαστή τότε τὴν τράπεζαν καὶ ἐφριψε αὐτὰς τὰς λέξεις.

«Α, μὰ τότε πρέπει νὰ σᾶς διηγηθῶ καὶ ἐγὼ ἔνα παράδειγμα».

«Εκπληκτικὸς καὶ χαρὰ συνεκτικούν εἶσαι φίνων τὴν μικρὰν ὄμηγνων. Ο Δεμᾶς νὰ δηλησῃ καὶ μάλιστα νὰ διηγηθῇ; αὐτὸς ὁ ὄμιλῶν τόσον ώραιας ἀλλὰ καὶ τόσον σπάνια;... Η πρότασίς του ἐγέννησε θόρυβον ὡς χαρμόσυνος εἰδοποίης. Ηρχισαν δλοι τὰς παρακελεύσεις μετά προθυμίας πολὺ κολακευτικῶς. Ο Δημάδης ἡτο διατεθειμένος, νὰ θυσιάσῃ τὴν φυσιολογίαν τοῦ ιατροῦ, εἰς τὴν διηγησίαν τοῦ Δεγᾶ. Ο Ἀκρίτας ἐφρόφησε τὸ ὑπάλειμμα τοῦ τείου του καὶ ἐμάκρυνε τὸ κύπελλον διὰ νὰ ἥνεις συχνάτερος. Ο Λώκος ἱκανήθη ἐν σιγάρον καὶ ἐπρόσθερε καὶ εἰς τοὺς παρακαθημένους, διὰ νὰ μὴ τὸν ἐνοχλήσουν πλέον. Ο δὲ Εμπεδοκλῆς ἐτριψε τὰς χεῖρας ἐκ τῆς εὐχαριστίσεως καὶ εἶπεν:

«Αμ χαλάδι μας δλες η ἀνοσίες ποὺ εἴπαμε ἔως τόρα, ἀφ' οὐ ἐπρόκειτο μόνον διὰ τὸ παράδειγμα τοῦ διηγηματογράφου.»

«Ο Δεγᾶς περιέμεινε μὲ ἀγαθὸν μειδίαμα νὰ παρέλθῃ ὁ θόρυβος. Ηρχισε κατόπι τὴν διηγησίαν του καὶ τὴν ἔξηκολούθησε χωρὶς νὰ καθηση, πότε βηματίζων, πότε σταματῶν. Σιγανὴ η φωνὴ του καὶ συμπαθῶς βραγχνὴ ἀντήγει ἐν μέσῳ σιγῆς. Τὸν ἱκουον πάντοτε μετ' ἀπολαύσεως καὶ προσοχῆς, διότι αἱ λέξεις του ἱκανῶν μετρημέναι καὶ πληρεις ἐν νοίας. Ωμίλει ὅπως ἔγραψε:

«Τὸ διηγημά μου εἶνε ὀλίγον θαλασσινόν, δηλαδή, κύριοι μου, ὀλίγον ἐλληνικόν. Δὲν ἡξεύρω πῶς δὲν ἐκατάλαβαν ἀκόμη ὅτι ὁ βίος μας ὁ ἔθνικός εἶνε πρός το παρόν θαλάσσιος. Ο τόπος τοῦ Ἑλληνος ναυτικοῦ εἶνε πλέον φυγκεκριμένος, μορθωμένος, δπως κανενὸς ισως τῶν ἀλλων χερσαίων μας ζωων. Τὴν παρατήρησιν αὐτὴν τὴν ἐφύλαττα, μὲ τὴν ἀδειάν σας, διὰ νὰ χρησιμεύσῃ εἰς ἐκείνους οἱ ὁποῖοι ἔχουν τόσην ιδέαν περὶ ποιῶσεως, περὶ δημιουργικῆς ἐν γένει παραγωγῆς, ώστε νὰ νομίζουν τὴν τοπικὴν χροιάν δχτ ὡς θαρέλλον προσδόν, ἀλλ' ὡς αὐτὴν τὴν οὐσίαν ἐνὸς καλλιτεχνήματος. Ἀδιάφορον.»

«Η επάνοδος τοῦ ναύτου εἰς τὴν πατρίδα μοῦ ἐνθυμίζει τὸ σοννέτον τοῦ Jean Autran. Μίαν φθινοπωρινὴν ἐσπέραν ἀνευ θορύβου, ο ναύτης εἰσέρχεται εἰς τὸν λιμένα. Εἶνε η γλυκυτέρα του συγκίνησις. Επαναβλέπει βυθισμένην εἰς τὸ σκότος καὶ τὴν σιωπὴν τὴν γενέθλιον πόλιν καὶ ἀπέναντι του μεταξὺ τῶν ἀλλων ἐν παράθυρον ἐρυθρὸν ἀπὸ τὸ φῶς τῆς λυγνίας, η ὁποῖα εἶνε ἀναμμένη εἰς τὸ ἐστιατόριον... καὶ

O ciel de l' Equateur ! j'ai dans tes riches voiles
Vu le scintillement de toutes les étoiles !
Aucune n'est plus belle et plus digne d'amour,

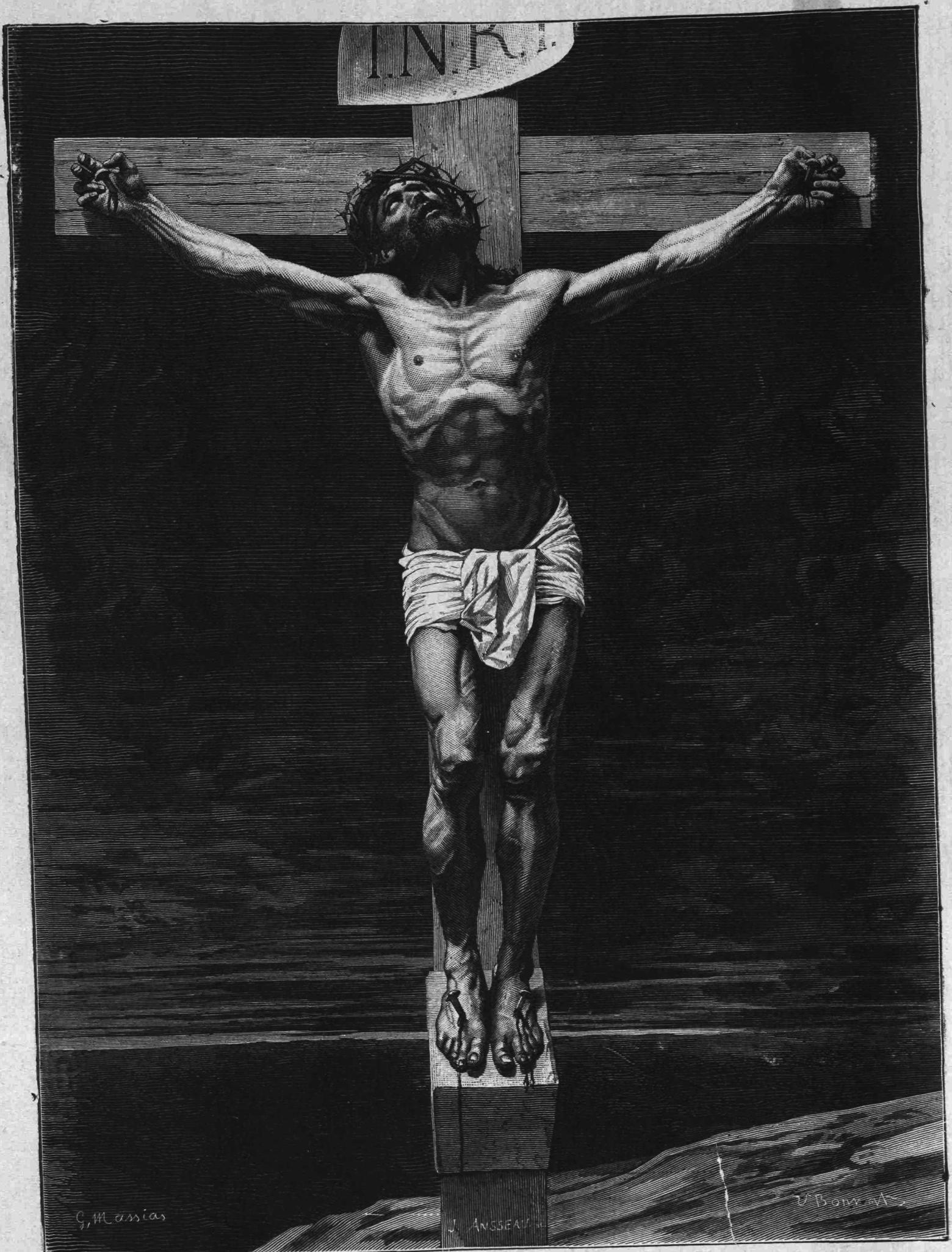
Que ce pâle rayon de la lampe, qui brille
Au-dessus de la table où dîne la famille,
Sans se douter encor que je suis de retour !

«Ἐν τούτοις, σᾶς τὸ λέγω μετά λύπης, η ἐπάνοδος τοῦ ναύτου μου δὲν δημοιάζει καθόλου μὲ αὐτὴν ποὺ περιγράφει ὁ Jean Autran. Πρῶτον ὅτι ὁ ιδικός μου δὲν ἡτο κυρίως ναύτης ναύτης δεύτερον ὅτι τὸ σπίτι του δὲν ἐφαίνετο ἀπὸ τὸν λιμένα καὶ τρίτον ὅτι δὲν ἐφθασε φθινοπωρικὸν ἐσπέραν, η τούλαχιστον ἐσπέραν, διὰ νὰ ἥνεις ἀναμμένη η λάμπτα. Τὰ ξεύρω αὐτά, διότι ὁ Παντελῆς Σαρακίνος ἡταν πατριώτης μου. Απὸ μικρὸ παιδὶ δὲν θα ἡταν ἀκόμη δέκα χρονῶν — ἀφού τὸν πατέρα του καὶ τὴν μητέρα του καὶ ἐψυγε ἀπὸ τὰς Πάτρας κρυφά, πάσχων τὴν μανίαν τῶν ταξειδίων πολὺ κοινὴν εἰς τὴν ἐποχὴν του, καὶ θέλων νὰ ζητήσῃ τύχην ἀλλοῦ, μακρύα. Εμεινε στὴν Εύρωπη κάμποσο καιρὸ καὶ κατότι ἐψυγε μακρύτερα, εἰς τὴν Ἀμερική. Οι γονεῖς του δὲν ἡξεύραν τίποτε, οὔτε ποὺ εὑρίσκετο, οὔτε ἀν εύρισκετο καλλά, οὔτε ἀν προώδευεν εἰς τὴν ἐργασίαν του. Μόνον μιὰ φορὰ, δέκα η δώδεκα χρόνια μετά τὴν ἀναχώρησίν του, καποιος πατριώτης τὸν εἶδε στὴν Λιβερπούλη ἐμπορούπαλλο καὶ σὰν ἐγνώρισε ἐπληροφόρησε περὶ αὐτοῦ τοὺς Σαρακίνεους, ποὺ τον εἶχαν για χαμένο. Στὴν Ἀμερική ἐμεινε ἀλλὰ δεκαπέντε χρόνια, ἀλλὰ χωρὶς νὰ δωσῃ πλέον σημεῖον ὑπάρχεως. Φαίνεται ὅτι η δουλειές του, ἀν καὶ χωρὶς τὴν εὐχὴν τῶν γονέων του, δὲν ἐπῆγαν πολὺ δισκημα, ἀπέκτησε κάποια περιουσία ὁ ἀνθρωπός καὶ ἀπεφάσισε νὰ γυρίσῃ πίσω εἰς τὴν Ἐλλάδα, νὰ τὴν χαρῇ. Ήκολούθει, βλέπετε, τὸ γενικὸν παράδειγμα· ἐπειτα εἶχε ἐπιθυμήσει καὶ τοὺς γονεῖς του... Ἐπεχειρησε λοιπόν ἀλλο μιὰ φορὰ τὸ διαβολοτάξειδο τοῦ Όκτανου καὶ ἔνα ώραιο πρωΐ, ὕστερ ἀπὸ εἰκοσικτὼ χρόνια ἀπονείσας — ο ciel de l' Eguateur ! ο κύριο Παντελῆς εἰσήρχετο ἀνθρώπως εἰς τὸν λιμένα τῶν Πατρῶν. Δὲν ἐπιμένω εἰς τὴν συγκίνησιν τῆς ἐπανόδου. Μὲ ἔλκει τόρα η φυσιολογία καὶ ἀφίνω τὴν ποιῶσιν διὰ τὸν Δημάδην.

«Ἀπεβιβάσθη. Ενθυμεῖτο ἀκόμη ἀπάνω — κάτω τοὺς δρόμους καὶ χωρὶς νὰ ρωτήσῃ κανένα, κατώρθωσε νὰ φθάσῃ βιαστικός μέχρι τῆς συνοικίας του, ἐκεῖ κατὰ τὸν "Αγιον Ἀνδρέα. Εσταμάτησε ἔνα ἀχθοφόρον καὶ τὸν ἡρώτην:

— Δέν μου λές, σὲ παρακαλῶ, ποιὸ εἶνε τὸ σπίτι τῶν Σαρακίνεων;

— Ἐκείνο 'κεῖ! ἀπεκρίθη ὁ ἀχθοφόρος καὶ ἔδειξεν ἔνα σπιτάκι κάτασπρο μὲ δύο παράθυρα καὶ ἔνα ξύλινο μπαλκόν.

Ο ΕΣΤΑΥΡΩΜΕΝΟΣ ΤΟΥ ΒΟΝΝΑΤ

Ο ΙΗΣΟΥΣ ΕΙΣ ΤΟΝ ΤΑΦΟΝ ΤΟΥ HENRI LEVY

— "Α, διάδολε, ναι ! είπε μὲ τὸ νοῦ του ὁ Παντελῆς· αὐτὸ εἶνε ! Τὸ πηγάδι ποῦ ἔδγαλαν ἀπ' ἐμπρόσ καὶ τὸ μπαλ-
κόνι ποῦ ἔβαλαν στὴ μέση, μ' ἔκαμαν νὰ μὴ τὸ γνωρίσω.

— "Επλούσιασε, δχι χωρὶς παλμοὺς ὁ ταλαιπωρος, καὶ ἐκτύπωσε τὴν θύραν. Μία φωνὴ γεροντικὴ, γυναικεία ἡκούσθη
ἀπ' ἐπάνω :

— Ποιός εἶνε ;

— Ἐγώ, ὅνοιξε.

— Καλὲ ποὺδός ;

— Ἐγώ.

— Μᾶ ποὺδός ἔγώ ;

— Ἐγώ, τὸ παιδί σας. "Ανοιξε.

— Μπᾶ ! . . . τὸ παιδί μας . . . Τόρα.

— "Η θύρα ἡνοίχθη. 'Ο κύρος Παντελῆς ἔμβηκε καὶ ἀνέβηκε τὴν σκάλα, τὴν ἴδια βέβαια σκάλα τοῦ σπιτιοῦ του, ποῦ
ἀνεβοκατέβαινε μικρὸς τόσες φορές, διότι δὲν της εἶχαν ἀλλαχθῆ παοὰ μόνον ὅλα τὰ σκαλοπάτια καὶ ἴσως . . . "

Τὸν Δεγῶν διέκοψε αἰφνιδία ἔκρηκις γέλωτος.

— "Α, ἄ, ξεύρουμε ποῦ θὰ φθάσης ! » εἶπον μερικοί.

— "Οχι, κύριοι, σᾶς βεβαιῶ δὲν ἥξεύρετε. "Αν ἥξεύρατε δὲν θὰ ωμιλοῦσα. Είμαι ἔτοιμος νὰ στοιχηματίσω μὲ δλους...
Θέλετε ;

— "Ελα, ἔλα, ἀς ἡνε· ἔξακολούθησε», εἶπεν ὁ ποιτῆς Δημάδης ἀνυπόμογος.

— "Στὴ μικρὴ σάλα» ἔξηκολούθησεν ὁ διηγηματογράφος, «— καὶ δὲν λέγω τίποτε πλέον διὰ τὰ ἐπιπλα διὰ νὰ μὴ σκαν-
δαλίζεσθε— ὁ Παντελῆς εὑρέθη ἀπέναντι μιᾶς γραίας, συμπαθοῦς, μὲ δύο ἀργυρὲς πλεξοῦδες, ποῦ ἐκρατοῦσαν γύρω
τὸ φεδάκι της. Πρὶν προφθάσῃ νὰ πέσῃ εἰς τὰς ἀγκάλας της, εἰσῆλθεν ἑκεῖ καὶ ἔνας γέρων κύριος μὲ ἀσποὰ μακριὰ
γένεια . . . Οι γονεῖς του βέβαια . . . 'Αχ, πῶς μετεβλήθησαν, δὲν τους ἀνεγνώριζε διόλου, ἀλλ' οὕτε ἐνθυμεῖτο πλέον
τὴν μορφὴν των... Καὶ δυώς ἔπεισε εἰς τὰς ἀγκάλας των καὶ τοὺς κατεψίλησε καὶ ἔχυσε ἀφθονα τὰ δάκρυα του.

— "Πατέρα μου, ἔλεγε, μπτέρα μου . . . ὁ Παντελῆς σας . . . Τὸ παιδάκι σας.»

Τὸν ἐνηγκαλίσθησαν καὶ ἑκεῖνοι καλά καὶ τὸν ἐφίλησαν. 'Αλλὰ δχι μὲ τὴν θερμότητα, ποῦ επερίμενε ὁ Παντελῆς
τους, τὸ παιδάκι τους . . . Αī, εἰκοσιοκτὼ χρονία ἀπουσίας καὶ σιωπῆς δὲν εἶνε παιδε-γέλασε, κύριοι μου ! καὶ γονεῖ.
εἰμποροῦν νὰ λησμονήσουν τὰ παιδιά τους . . . 'Ο καῦμένος ὁ Παντελῆς πναγκάσθη νάφηση γρήγορα τὰς διαχύσεις
νάποσπασθη καὶ νὰ σταθῇ ἐμπρός εἰς τοὺς γονεῖς του περισσότερον σοβαρὸς, σινεσταλμένος . . . Ποιὸς τὸ ξεύρει ! ίσως
ἡτο καὶ ἀνάγκη νὰ δώσῃ ἀμέσως λόγον τῆς διαγωγῆς του, τῆς φυγῆς του, τῆς ἀφοντισίας του . . . Τοὺς ἔβλεπε μὲ δα-
κρυούμενους ὄφθαλμοὺς, ἔτοιμος νάρχισην τὴν ἀπολογίαν του. 'Αλλὰ καὶ ἑκεῖνοι, ως εὖν εὐρίσκοντο ὑπὸ τὰς αὐτὰς πε-
ριστάσεις, τὸν ἔβλεπον μὲ παράδοξον ἥθος, ἀμήχανον δλως διόλου, οὕτε αὐτητρόδην, οὕτε χαρούμενον. . .

— "Πατέρα μου... δρχισε ὁ Παντελῆς, στρεβόμενος πρός τὸν γέροντα.

— "Κύριε . . . Δὲν είμαι δυστυχῶς ὁ πατέρας σου, τὸν διέκοψεν ὁ γέρων. 'Εγώ είμαι ὁ ἄντρας τῆς μπτέρας σου, ὁ μπ-
τριούς σου.

— "Πάλι πατέρα μου θὰ σᾶς 'πω. . . Αī, δόξα σοι ὁ Θεός... Πατέρα μου, μπτέρα μου...

— "Αχ, κύριε, εἶπε τόρα καὶ ἡ γραία, δὲν είμαι δυστυχῶς ἡ μπτέρα σου. 'Εγώ είμαι μονάχα ἡ γυναικα τοῦ μπτριοῦ
σου, μπτριού σου ἀς ποῦμε.

— "Ο Παντελῆς τὰ ἔχασε. Δὲν τὸ ἐπερίμενε καὶ αὐτός... δπως καὶ σεῖς. Ιῆκεν ἀποθάνει ὁ πατήρ του, καὶ ἡ μητῆρ του
ἐνυμφεύθη ἀλλον· ἀπέθανε κατόπιν καὶ ἡ μητῆρ του, καὶ ὁ ἀλλος αὐτός ἐνυμφεύθη ἀλλην. Καὶ ἐν τούτοις οἱ δύο αὐτοὶ¹
ξένοι κατείχον τόρα τὴν θέσιν τῶν γονέων του μέσα στὸ πατρικό του σπίτι καὶ ἐπρεπε νὰ τὴν καταλάβουν καὶ μέσα
στὴν καρδιά του. Εἶχε πατριόν καὶ μπτριάν. 'Η ἐναλλαγὴ γέγενε, βλέπετε, βαθμαία. Τὰ μόρια συνυπορέτησαν καὶ
ἀφομοιώθησαν, ἡ ἀλησίς ἐσχηματίσθη, δπως εἰς τὸ μαχαῖρι, δπως εἰς τὸν σιδηρόδρομον, δπως εἰς τὸν ἀνθρωπον. Αὐ-
τοὶ ἡταν οἱ γονεῖς του, ἐτελείωσε ! Τὶ παράδοξα πράγματα ! 'Αλλ' ὁ Παντελῆς μου δὲν ἔφροντισε νὰ μάθῃ εἰς τὴν
Ἀμερικὴν φυσιολογίαν καὶ δρχισε ὁ καῦμένος νὰ κλαίῃ τὸν θάνατον των γονέων του . . . ἄ, pardon τὴν ἐκκριδιν,
ήθελα νὰ εἴπω, τῶν ἀρχικῶν μορίων. "Αλλως, ποῖος τὸ ἥξεύρει ! θὰ ἐγελοῦσεν ίσως, δπως τόρα σεῖς.»

Πράγματι ὁ γέλως τοῦ ἀκρητιπτοῦ εἶχε κορυφώθη βαθυπόδην ἡγιεδός, ἀκατάσχετος. Καὶ ἐν τῷ μέσῳ τοῦ θορύβου ὑ-
ψώθη ἡ φωνὴ τοῦ Δημάδην δρυομένη :

— "Α, κάκοιργε Δεγῶ ! Ψέμματα μᾶς εἶπες. Τὴν ἐπλασες δλη αὐτὴ τὴν ιστορία μὲ τὸ κεφάλι σου, διὰ νὰ σατυρίσῃς
τὴν φυσιολογίκην θεωρίαν. Σὲ ξεύρω ἔγώ σένα ! »

Πρὶν προφθάσῃ νὰ διαμαρτυρηθῇ ὁ διηγηματογράφος, δτι διηγήθη γεγονός, ἐπενέπη ὁ οἰκοδεσπότης λέγων :

— "Σιωπή ! δὲν χρειάζονται, κύριοι, σχόλια εἰς τὰ ἔργα τοῦ Δεγῶ.»

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΣ

